

19. & 20. studeni 2012. 10 – 17 sati Zagreba ki plesni centar

KOLIKO VRIJEDIM – OD VALORIZACIJE DO PLESA

Projekt „Koliko vrijedim – od valorizacije do plesa“ okupio je skupinu umjetnika u sastavu **Nino Bokan, Selma Banich, Sandra Fijan, Vesna Roha ek, Darko Japelj, Ana Kreitmeyer, Irena Mikec, Petra Milojkovi , Melita Spahi , Zrinka Užbinec, Ana Vnu ec**, koji su se kroz svoje pojedina ne primjere bavili procesima valorizacije u podru ju suvremene umjetnosti s fokusom na specifi nosti uvjeta produkcije i mehanizama distribucije u podru ju suvremenog plesa.

Projekt je hibridnog formata, zamišljen kao empirijsko istraživanje u svojevrsnom konstruiranom radnom kontekstu okupljenih umjetnika, a u podnevnim satima u programu su se odvila i dva izlaganja:

- > 19. studenog u 13 sati, predavanje **Ivane Hana ek: *Od kriti kog potencijala do repolitizacije umjetnosti***

- > 20. studenog u 13 sati, izlaganje **Sonje Pregrad: *Online izvedbena mapa: kako vrijedi praksa – praksa: kako vrijedi***

Lokacija: Medijateka Zagreba kog plesnog centra, Ilica 10.

***

OPIS IZ NAJAVE PROJEKTA

Projekt „Koliko vrijedim – od valorizacije do plesa“ baviti e se procesima valorizacije u podru ju suvremene umjetnosti s fokusom na specifi nosti uvjeta produkcije i mehanizama distribucije u podru ju suvremenog plesa. Valorizacija je ovdje mišljena kao širi metodološki alat u odnosu na me uovisnost ekonomskih i estetskih logika valorizacije. Po etna to ka je empirijsko istraživanje u svojevrsnom konstruiranom radnom kontekstu, a obuhvatiti e teme uvjeta rada, edukacijskih procesa, tokova prihoda te funkcioniranja osobnog simboli kog kapitala na tržištu umjetnosti.

U tekstu „The Art of Capital: Artistic Identity and Paradox of Valorisation“ teoreti ar Benjamin Noys predlaže tezu paradoksa valorizacije umjetnika i umjetni kog rada u kojoj kaže da je umjetnik s jedne strane najkapitalisti kiji subjekt; onaj koji utjelovljuje dominantne trendove suvremenog kapitalizma: elasti nost, fleksibilnost, mobilnost, promjenjivost - umjetnik je neupitna figura reprezentacije suvremene radne snage. S druge strane, umjetnik je najnekapitalisti kiji subjekt; onaj koji se opire ekstrahiranju vrijednosti putem alternativne vlastite valorizacije koja nikad ne e mo i biti sadržana u kapitalisti koj logici – umjetnik predstavlja odvajanje valorizacije od kapitala, predlažu i drugu vrstu vrijednosti odvojenu od diktata komodifikacije.

Koriste i nekoliko razli itih radnih i analiti kih okvira; primjerice produktivni i neproduktivni rad, fiskalna logika mjera štednje, (de)komodifikacija javnog dobra, funkcija umjetnosti kao javnog dobra, ideološke specifi nosti umjetni kog tržišta rada itd., približiti emo se ovom setu tema otvaraju i pitanje kako se iste reflektiraju u finalnim estetskim i umjetni kim odlukama.

Ivana Hana ek: *Od kriti kog potencijala do repolitizacije umjetnosti*

Na koji na in suvremeni umjetnici/e kriti ki preispituju svoje radne i proizvodne uvjete, a da pritom ukazuju na represivne elemente dominantne ideologije? Je li repolitizacija umjetni ke prakse, koju kao klju nu strategiju isti e umjetnik Gregory Sholette, kritika specifi ne ekonomije suvremene umjetnosti? Je li fenomen prekarosti karakteristi an isklju ivo za postfordisti ku proizvodnu matricu ili su radne okolnosti i taktike preživljavanja uvjetovane fleksibilnim ugovornim poslovima u kojima se ne poštuju radni ka prava i u kojima ne postoji socijalna zaštita karakteristi ne za proizvodnju (suvremene) umjetnosti bez obzira na tipologiju proizvodne matrice? To su samo neka od pitanja kojima u se baviti u ovom predavanju, kroz komparativnu analizu radova doma ih suvremenih umjetnika/ca, poput Vanje Babi , Marka Markovi a, Andree Kulun i , Selme Banich, Siniše Labrovi a, te odre enih strategija djelovanja, poput samoorganizacije, kolektivizacije i anonimnosti, koje su u drugoj polovini sedamdesatih prakticirali lanovi Radne zajednice umjetnika okupljeni u Podroomu (Sanja Ivekovi ,

Dalibor Martinis, Mladen Stilinovi , Boris Demur, Željko Jerman itd.) i drugi protagonisti nove umjetni ke prakse.

Sonja Pregrad: *Online izvedbena mapa: kako vrijedi praksa – praksa: kako vrijedi*

Ovo izlaganje bavi se izvedbenim mapiranjem putanje proizvodne vrijednosti (moje) umjetni ke prakse. Kako polaritet vanjska-unutarnja valorizacija pulsira unutar odre enog vremenskog perioda - nastanka rada, školovanja, umjetni ke prakse? Kako ozna ujem parametre koji vrednuju moj rad? Koliko su ti parametri fiksni, a koliko i sami mogu biti mjesto umjetni ke prakse ili umjetni ke proizvodnje? Moja praksa se niz godina bavi križištem subjekta i objekta u tijelu izvedbenog umjetnika: 'ja' sam odnos svih parametara koji me stvaraju, istovremeno kao i jedina mogu a subjektivna svijest o tome. Kako bivam predmetom objektivacije - pogleda publike, gravitacije, spola, plesne poetike, socijalnog konteksta, te kako bivanjem subjektom aktiviram te objektivacije kao potencijale za akciju, neka su od pitanja koja e ova izvedbena mapa obuhvatiti.

***

RASPORED

19. studeni :

10:00 – 12:00 sati: okupljanje i razgovor o smjernicama konferencije, sesija 1

12:00 – 13:00 sati: pauza

13:00 – 14:30 sati: predavanje Ivane Hana ek / Od kriti kog potencijala do repolitizacije umjetnosti

14:30 – 15:00 sati: pauza

15:00 – 16:00 sati: Genesis Of a Project / Jacob Peter Kovner, videolinkom iz Berlina

16:00 – 17:00 sati: sesija 2

20. studeni:

10:00 – 12:00 sati: sesija 3

12:00 – 13:00 sati: pauza

13:00 – 14:30 sati: izlaganje Sonje Pregrad / Online izvedbena mapa: kako vrijedi praksa – praksa: kako vrijedi

14.30 – 15:00 sati: pauza

15:00 – 17:00 sati: sesija 4

DNEVNIK RADA SESIJA

19. studeni

10:00 – 12:00 sati, Sesija 1

16:00 – 17:00 sati, Sesija 2

U prvom razgovornom krugu sudionika koji je obuhvatio obje sesije, postavili smo skup pitanja za razgovor i refleksiju koji e biti potka daljnjih razgovora:

- Kako se u vašem pojedina nom umjetni kom radu u protekle, recimo 2-4 godine, mijenjala dinamika radnih okolnosti? Da li su se mijenjala, modificirala ili razvijala estetska na ela u odnosu na promjenu dinamike okolnosti? Koja rješenja ste primjenjivali u odnosu na prekarnu situaciju, u umjetni kom smislu, ali i u organizacijskom smislu (za one sudionike koji vode organizacije ili razli ite projekte unutar tih organizacija)? Da li ste razmotrili spektar razli itih pozicija ili ste se fokusirali na pojedina na o išta?

Kako (ili da li uop e) je promjenjiva dinamika radnih okolnosti utjecala na estetske preference, umjetni ke odluke, poeti ke obrasce u širem smislu? U smislu: u kojem segmentu su se stvari dinamizirale, radikalizirale, preciznije pozicionirale. I na koji na in bi u ovom trenutku artikulirali te procese.

Katalog reakcija:

- minimalizacija volumena izri aja zbog nedostatka sredstava
- smanjenje forme, smanjenje broja sudionika, smanjenje produkcijskog volumena
- u datim okolnostima imam jasnije definiran odgovor na pitanje spram koga postavljam svoj rad, tko e taj rad percipirati i valorizirati (u širem smislu)
- svjesnost o kontekstu u kojem rad stvaram i prikazujem

- svjesnost o volumenu gledatelja do kojeg rad dopire
- jasno opredjeljenje za jezgru onoga ime se želim umjetni ki baviti. U trenutku u kojem raspoložem s minimalnim uvjetima sredstava za rad jasnije mi se kristalizira jezgra rada, jezgra onoga što želim postaviti kao umjetni ku izjavu
- promjena dinamike vremena za rad. Rad postaje zgusnutiji, koncentriraniji. Iako se mu im s kratkim vremenom procesa rada ta situacija nekad ima afirmativne nuspojave.
- borim se s problemom „uskog grla“. Nemogu nost ve eg produkcijskog tima stavlja me u poziciju gdje postajem samoodgovorna za procesuiranje svake pa i najmanje odluke.
- ulažem veliki dio vlastitih prihoda u daljnje obrazovanje i specijalizaciju u podru jima koja me zanimaju i za koje smatram da bih htjela biti u toku.
- predajem ples polaznicima te aja i odlu ujem se za onaj tip materijala kojeg smatram esencijalnim iako vidim da drugi pedagozi vode popularnije ili komercijalnije satove.
- primjenjujem razli ite modele *self-sustainability*-ja. Radim razli ite poslove kako bih omogu ila vlastitu financijsku konstrukciju što mi onda omogu ava bavljenje umjetni kim projektima koje želim raditi. Pokušavam na i vremenski i sadržajni balans izme u svih tih stvari.
- smatram duboko esencijalnim pitanje *Što je ples?* Smatram da je to pitanje koje dolazi prije svih ostalih pitanja i želim osvijestiti nužnost njegovog odgovora ili barem razgovora o tome. esto kada govorimo o plesu ne govorimo svi o istoj stvari, tj. esto smatramo da dijelimo taj pojam, no utvr ujem uvijek iznova da to nije tako. Možemo razgovarati od valorizacije do plesa, no mogli bi krenuti i drugim putem: od plesa do valorizacije.
- recentno otvoreno pitanje na sceni, kvalifikacije za umjetnost
- želim otvoriti temu solidarnosti i etike u plesnoj zajednici kao bitnu strategiju rada
- diplomirala sam plesno obrazovanje u inozemstvu i razumijevam pojam plesa na na in koji sam razvijala tijekom obrazovanja i na na in koji mi posredovan obrazovanjem. Sada sam godinu dana nakon diplome i trebati u neko vrijeme dok ne po nem razumijevati kako da sklopim svoj na in daljnjeg prakticiranja plesa.
- okupirana sam pitanjem *Što je profesionalnost? Koje su to ke profesionalnosti?*
- razlikujem kvalifikaciju za umjetnost, kvalifikaciju za vještinu i kvalifikaciju za pedagogiju
- moj izlazak iz lokalnih okvira i odlazak u druga iji sklop razumijevanja umjetnosti okusila sam odlaskom na audiciju Jana Fabrea. Ostala sam negativno iznena ena tim iskustvom te sam tada razumjela koliko je moje shva anje eti kih i radnih principa utemeljeno, za mene osobno puno smislenijim pristupom radu u kolektivu kojeg radim (badco.) i organizaciji (eks-scena)
- imam veliki problem s rokom trajanja izvedbenog rada koji je jako kratak. Teško mi je, a povremeno i nemogu e biti konstano u poziciji proizvodnje novog, bez mogu nosti da neko duže vrijeme afirmativno koristim rad koji je ve nastao. To me troši i isprpljuje u svakom pogledu.
- u stalnoj sam friciji sa sustavom u svim njegovim segmentima, stalno se lomim sa sustavom htio bih imati prostora za polivaletnost vlastitog izri aja.
- odbijam postati žrtvom situacije. Situacija u kojoj bivam i radim ovdje je kontinuirano u nagriženom stadiju propadanja. Stadij konstantnog truljenja. Želim razumjeti tu situaciju bolje i želim na i strategije bivanja u njoj bez da me uništi.
- nekad osje am licemjerje male sredine u kojoj radim, u kojoj je skoro pa sramotno raditi nešto drugo, neki posao za preživljavanje, što se, osje am, smatra znakom neuspjeha ili propasti u umjetni kom podru ju.
- odbijam biti u poziciji umjetnika onako kako ga percipira društvo u širem smislu. Umjetnik koji se percipira kao parazit, koji je time moralno sumnjiv, onaj koji samo troši, a ništa zapravo ne stvara. Ne želim da me se tako razumijeva. Koja je to instanca koja e mi pomo i u afirmaciji moje stvarne društvene vrijednosti, onako kako je ja vidim? Ne zbog toga jer to brani mene samog, nego jer i sam vjerujem u tu vrijednost – ina e se ne bih ovime bavio.
- imam problem s time da me mati ni ansambl prisiljava da stavljam njegove inicijale u zagradu pored mog imena, u svim ostalim projektima u kojem sudjelujem. Razmišljam što to zna i u nekom širem umjetni kom smislu, da li je pitanje mog identiteta pitanje ansambla koji me redovno pla a. Gdje je podru je mojeg vlastitog identiteta?
- nadovezala se i tema stavljanja kratice države u zagradu kad nastupamo na festivalima kao tip kategorizacije ili kontekstualizacije *via nacije*.

20. studeni

10:00 – 12:00 sati, Sesija 3

Za današnju jutarnju sesiju zadatak je bio od širokog skupa ju erašnjih tema koje su se otvorile i djelomi no diskutirale, detektirati 5 natuknica koje ozna avaju teme koje je svatko pojedina no u ovom trenutku smatrao najurgentnijim za razmišljanje i rješavanje, na osobnoj razini kao i na razini zajednice.

Katalog reakcija:

- plesa izvebeni entitet u odnosu na plesa a autora
- profesionalna formalna i neformalna kvalifikacija
- truljenje
- koja je dodatna vrijednost velikog skupa razli itih vještina koje posjedujem i koje sam nau ila kroz ove godine, da li je to vrijednost u umjetni kom smislu, koji bi se tip transfera mogao odviti kako bi to postala vrijednost i u nekom širem smislu
- koja je moja osobna odgovornost u iscrpljivanju hipreprodukcijom i da li postoji. Na to se nadovezuje pitanje tzv. tre e instance ondosno kulturne politike. Koja je moja relacija s tre om instancom, gdje su mogu e to ke djelovanja. S obzirom da se kao scena od 2007. godine bavimo kulturnim politikama, osje a se potreba novih pristupa tematici.
- što ini profesionalca – tko je profesionalac
- razlika izme u vremena kojeg ulažeš u daljnji razvoj i nepla enog rada
- financijska uvjetovanost i neuvjetovanost – tzv. osobni *sustainability paket*
- gdje je to mjesto okupljanja zajednice, mjesto koherencije, sindikat?
- pitanje centra i periferije, pitanje jakog centra i slabe periferije, gdje su *plesne favele*
- samoodgovornost u umjetni kom i društvenom smislu
- pitanje sustava odlu ivanja i artikulacije kontra-prijedloga, gdje je to mjesto edukacije publike, širenje publike, hiperprodukcija koja raspršuje publiku
- nedovoljna vidljivost jako mladih umjetnika, prisilno bavljenje autorstvom zbog nemogu nosti opstanka isklju ivo izvedbenim angažmanom
- pojam hibridnog izvo a a
- što je ples publici koja nas gleda? Što je ples publici koja nas ne gleda?
- koliko sam uložila u svoj rad, obrazovanje, umjetni ki rad? Koja je to vrijednost, gdje se ona artikulira?
- kako stvoriti kontinuitet rada
- da li postoji inherentna potreba za izvedbenom umjetnoš u
- razli ite predodžbe o pojmu plesa
- osobne preference i sustavne promjene
- koja je instanca i koji su kriteriji za valorizaciju umjetni kog rada, u širem smislu ali i u sustavu financiranja
- problem valorizacije i same plesne povjesti, one recentnije i one dalje
- proizvodnja solidarnosti i odgovornosti
- odgovornost koja je uvjetovana beskompromisnoš u na koju bi svatko trebao sam pristati
- razlika izme u autorstva kao financijske nužnosti i autorstva kao umjetni ke potrebe
- kako se problemi plesne zajednice mogu artikulirati unutar logike gradskog prora una
- nove strategije za emancipaciju plesa kroz praksu plesa
- ples kao društveno-ekonomsko-osobna praksa
- što je doista bitno u plesu, što se treba valorizirati, u smislu prepoznati i vrednovati. Što razmatramo kao potencijalno zna enje?
- koje su druge vrijednosti zbog kojih si postavljam pitanje *Koliko vrijedim?* Koje su to vrijednosti zbog koje mogu produbiti koncept bilo koje prakse?
- pitanje jezika i terminologije kojim govorimo o plesu. Razrada ve postoje eg kanona. Razvoj jezika i terminologije koji ide dalje od konvencije.
- pasivnost u razvoju druga ijih strategija prezentacije umjetni kog rada
- promatranje svih problema uzimaju i u obzir tre u instancu (onu širu kulturno-politi ku) dati e razli it odgovor. Odgovor je razli it ako se problemi promatraju iz razli itog konteksta. Uzimanje u obzir tre eg konteksta i tada kada nije dio potencijala, potencijala trenutnog rješavanja problema.
- u novim instancama financiranja rada, pri tome se misli na projekte financirane putem razi itih EU fondova: svojevrsna prisilna mobilnost i prisilno umrežavanje na trans-nacionalnoj razini koje dugoro no slabi lokalnu razinu rada. U tom smislu, kreiranje strategija koje primarno biva inicirano iz zemalja centra koje ne dijele iste probleme kao zemlje periferije. Što to zna i za umjetni ku proizvodnju i koje su strategije razvoja.
- trenutna regresija pojma izvedbenog rada, vra anje nekoliko koraka unatrag prema konzervativizmu, kanonizaciji, estradi, ekspresiji. Programatska regresija i konkretnih prostora u kojima se izvodi ples i kazalište.
- Kazalište nije za svakoga. Kazalište jest za svakoga. Diskusija.
- potreba za stabilnijom repolitizacijom umjetnosti umjesto sprege main-stream medija i plesa
- stvaranje novog povijesnog i umjetni kog kanona
- zbog ega je toliko o igledan jaz u percepcijskim o ekivanjima izme u dramsko-kazališne i plesne publike
- pitanje prisile da ostaneš vje ni adolescent bivaju i umjetnikom. Gdje je podru je afirmacije odraslog izvedbenog umjetnika i autora.
- baza podataka ili opsežna arhiva plesnog autorskog i izvedbenom rada na državnoj razini

15:00 – 17:00 sati, Sesija 4

Za popodnevnu i finalnu sesiju ovog projekta zadatak je bio razmisliti o jednoj neposrednoj akciji, izvedivoj u vlastitom ili grupnom angažmanu, koju je moguće izvesti u doglednom vremenskom periodu. Akcija se tu misli u širem smislu, to može biti sve od opisa djelovanja, strategije, performativne akcije ili veštih sklopova kao što su zamisli za projekte ili djelovanja na različitim instancama. Alijance i suradnje također moguće i poželjne. Sve iznesene akcije smo u razgovoru probali zajedno definirati što je moguće konkretnije i izvedivije.

Akcija UMJETNIK U RADU

- akcija koja je izložba fotografija različitih prizora iz pripreme, stvaranja i života umjetnikog izvedbenog rada. Zamislila sam je kao izložbu u galeriji uz razgovor i razmjenu.

Akcija Presentacija mladih umjetnika koji svježe dolaze izvana

- predstavljanje mladih umjetnika koji tek trebaju postati vidljivi, događanja bi bilo u performativnom ali i dijaloškom formatu.

Akcija KAZALIŠNO KUMSTVO

- zadatak je sa sobom na gledanje predstave dovesti 1 gledatelja iz kazališne djelatnosti.
- varijacije akcije: Likovno kumstvo, Glazbeno kumstvo, itd.

Akcija U ZAGRADI

- želim organizirati sastanak sa svojim kolegama iz ansambla i popričati o temi obaveznog navoda imena ansambla u zagradi pored vlastitog imena

Akcija Izlaganje na mom fakultetu

- želim mojim kolegama studentima fakulteta na kojem studiram (Filozofski fakultet u Zagrebu) održati neformalno izlaganje o umjetnosti kojom se bavim

Akcija Izlaganje u mojoj bivšoj osnovnoj školi

- želim u učionicima moje bivše osnovne škole održati neformalno izlaganje o umjetnosti kojom se bavim i kako mi je bilo studiranje plesa na akademiji koju sam završila u inozemstvu

Akcija OPEN HOUSE

- želim otvoriti vrata svog konkretnog radnog procesa u konkretnom prostoru i podijeliti iskustva o radnoj praksi. Omogućila bih za taj pristup seriju termina unutar jednog postojećeg radnog procesa.

Akcija KRUŽOK GLEDANJA

- želim kreirati kružok koji se sastoji od kolega, a koji će biti pripremljeno i organizirano gledati plesne predstave. Kružok se stvara unaprijed i predstava se gleda s namjerom da se nakon predstave razgovara o viđenom. Akcija može imati različite verzije, ovo je osnovna zamisao.

Akcija Skupne najave

- želim pored svoje vlastite predstave naći vremena i strukture da najavim i predstave ostalih kolega.

Akcija ŽELIM BITI PLESNA PUBLIKA!

- želim inicirati pokretanje tromjesečnika u kojem bi bila najavljena sva događanja vezana za ples u gradu ili čak na razini države.

Akcija MEDIJATEKA ZPC-a

- želim afirmirati prostor Medijateke Zagreba kao plesnog centra kao prostor kritičkog razmišljanja o plesu i umjetnosti općenito.

Akcija PROSTOR ZA PLES U KARLOVCU

- želim dalje nastaviti akciju dobivanja prostora za ples u Karlovcu

Akcija VOLUMEN KOJI NOSIM SA SOBOM

- potaknuto rečenicom iz izlaganja Sonje Pregrad, o volumenu kojeg nosim sa sobom, želim stvoriti prostor zajednice kao svojevrsni Kodeks koji nosim sa sobom. On se odnosi na smjernice djelovanja i bivanja umjetnikom u ovoj konkretnoj plesnoj zajednici i voljela bih ga vidjeti na djelu kao KODEKS 2013.

Akcija PISMO

- želim rukom napisati pismo nekom od sudionika ovog okupljanja i poslati ti ga poštom. Ne u otkriti kome u poslati pismo niti što e u njemu biti.

Akcija VAGANJE PUBLIKE

- želim postaviti vagu ispred ulaza u izvedbeni prostor na dan izvedbe i vagati publiku. Na kraju bih objavio ukupnu težinu pridošle publike.

Akcija INFORMIRANOST

- želim nadograditi svoju informiranost o aspektima o kojima smo razgovarali ova dva dana.

Akcija Okupljanje mojih kolega

- želim okupiti svoje kolege iz mog neposrednog radnog okruženja i otvoriti prostor za strukturirani razgovor

***

PLES I HEGEMONIJA

Dvodnevne rasprave u Medijateci Zagreba kog plesnog centra pokušale su postaviti okvir za pitanje - *što ini ples?* ili *što sa injava ples?* Koji se sve društveni procesi, političke odluke, institucionalne dinamike i neplesni rad odvijaju oko plesa da bi ples uopće bio mogući kao društvena institucija i estetska praksa? Ulazna točka sugerirana naslovnim pitanjem 'Koliko vrijedim?' poslužila je kao poligon za katalogizaciju (ne)plesnih problema. Problemi usidreni u logiku uvjeta plesnog rada postepenom su artikulacijom gradili okvir za pitanje o društvenim uvjetima mogućnosti plesa. Ključna stvar je prepoznata neodvojivost i međuzavisnost različitih faktora i odluka, na prvi pogled kauzalno izoliranih logike javnih financija i uspostave estetskih preferencija. Još jednom se pokazalo da kolektivna, strukturirana rasprava predstavlja najproduktivnije oruđe u razabiranjima problema i formiranju prijedloga za njihovo rješavanje.

Produktivnosti rasprava je u prvom redu pridonijela disparatnost pozicija aktera unutar plesnog polja, od etabliranih i iskusnijih autorica do onih tek izašlih s akademijom, od onih koji djeluju u nezavisnim grupama preko onih u ansablama do onih koji djeluju u prostoru edukacije plesa u profesionalnim i amaterskim instancama. Umnožavanje perspektiva nije pridonijelo samo preciznijoj artikulaciji problema već predstavlja nezaobilaznu političku budućnost i borbu za promjenu stanja na plesnoj sceni u smjeru razvoja i održivosti. Bez obzira na neizvjesnu dinamiku i rezultate tih borbi, proces zajedničke artikulacije problema ponudio je nezaobilaznu političku i umjetničku lekciju – trenutno stanje plesa kao društvene institucije i estetske prakse ishod je kulturno-političkih borbi različitih aktera i nipošto se ne radi o ireverzibilnoj situaciji, već o činjenici da se ples definira kroz akcije i artikulacije kolektivnih aktera i da je pitanje *što ini ples?* pitanje borbe za hegemoniju jer borba za prevlast interpretacija je borba i za drukčije uvjete rada u kojima je mogući razvojni, održivi i progresivni ples.

***

BUDUĆI PLAN PROJEKTA

Budući život projekta je da on svakako ide u sljedeću ediciju. Evidentno je da postoji potreba okupljanja i razgovora unutar strukturirane matrice, koji obrađuje šire polje djelovanja i konteksta rada ali koji je ukotvoren u praksi umjetnosti i njenog stvaranja.

***

Bilješka

U projektu su planirale sudjelovati i umjetnice Mila Uljak i Željka Sančanin, no nažalost nisu bile u mogućnosti doći. Mila Uljak se razbolila jer pa je morala ostati kod kuće, a Željka Sančanin nije uspjela dobiti slobodne dane od tvrtke u kojoj trenutno nešto radi.

Učinilo mi se da su ovo dvije zanimljive terenske crtice povezane s temama koje smo otvorili pa sam se osjetila slobodna ovdje to zabilježiti.

***

Zahvala

Želimo se zahvaliti svim sudionicima na sudjelovanju, zajedni kom radu i razgovoru. Želim nam svima produktivnu 2013. godinu, uz nove strategije, metode i alate zajedni kog i pojedina nog rada i djelovanja.

***

Sudjelovali su: Nino Bokan, Selma Banich, Sandra Fijan, Vesna Roha ek, Darko Japelj, Ana Kreitmeyer, Irena Mikec, Petra Milojkovi , Melita Spahi , Zrinka Užbinec, Ana Vnu ec
Izlaganja: Ivana Hana ek i Sonja Pregrad
Suradnik na projektu: Marko Kostani
Autori projekta: Marjana Kraja i Jacob Peter Kovner

Realizirano uz podršku Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Zagreba kog plesnog centra i Uferstudios/Tanzfabrik Berlin
Produkcija: Sodaberg

***